

NEUVOSTON PÄÄTÖS (YUTP) 2017/2302,**annettu 12 päivänä joulukuuta 2017,****kemiallisten aseiden kieltojärjestön (OPCW) toimien tukemisesta Libyassa sijaitsevan entisen kemiallisten aseiden varastointipaikan puhdistustoimissa avustamiseksi joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian täytäntöönpanon yhteydessä**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 28 artiklan 1 kohdan ja 31 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Kemiallisten aseiden kieltojärjestön (OPCW), jäljempänä 'kieltojärjestö', hallintoneuvosto hyväksyi 20 päivänä heinäkuuta 2016 päätöksen EC-M-52/DEC.1 Libyan jäljellä olevien kemiallisten aseiden hävittämisestä ja pyysi kieltojärjestön pääjohtajaa avustamaan Libyaa sen 2 luokkaan kuuluvia kemiallisia aseita koskevan muutetun hävittämissuunnitelman laatimisessa.
- (2) Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvosto hyväksyi 22 päivänä heinäkuuta 2016 päätöslauselman 2298, jossa suhtaudutaan myönteisesti päätökseen EC-M-52/DEC.1, vahvistetaan se sekä pyydetään kieltojärjestön pääjohtajaa raportoimaan asiasta säännöllisesti turvallisuusneuvostolle, kunnes hävittäminen on suoritettu loppuun ja todennettu.
- (3) Kieltojärjestön hallintoneuvosto hyväksyi 27 päivänä heinäkuuta 2016 päätöksen EC-M-52/DEC.2 Libyan jäljellä olevien 2 luokkaan kuuluvien kemiallisten aseiden hävittämistä koskevista yksityiskohtaisista vaatimuksista.
- (4) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 12 päivänä joulukuuta 2003 joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian, jäljempänä 'strategia', jossa korostetaan kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen (CWC), jäljempänä 'kieltosopimus', ja kieltojärjestön keskeistä roolia kemiallisten aseiden hävittämisessä maapallolta.
- (5) Unioni panee strategiaa aktiivisesti täytäntöön ja toteuttaa sen III luvussa lueteltuja toimenpiteitä, erityisesti myöntämällä varoja monenvälisten instituutioiden, kuten kieltojärjestön, toteuttamien erityishankkeiden tukemiseen.
- (6) Kieltojärjestön pääjohtaja antoi 1 päivänä elokuuta 2016 ilmoituksen, jossa pyydetään vapaaehtoisia rahoitusosuuksia uuteen Libyaa tukevaan erityisrahastoon (S/1400/2016).
- (7) Kieltojärjestö pyysi 29 päivänä syyskuuta 2017 Euroopan unionia harkitsemaan pikaista avustamista Libyan kemiallisten aseiden hävittämis- ja varastointitilojen puhdistustoimien rahoittamisessa.
- (8) Unioni on vahvasti ja johdonmukaisesti tukenut kieltojärjestöä sen toimeksiannon toteuttamisessa. EU:n 7 päivänä huhtikuuta 2017 antamassa julkilausumassa todetaan, että unioni tukee edelleen kieltojärjestön toimia ja työtä.
- (9) Kieltojärjestön olisi vastattava tämän päätöksen teknisestä täytäntöönpanosta. Unionin tukemia hankkeita voidaan rahoittaa ainoastaan vapaaehtoisilla rahoitusosuuksilla kieltojärjestön tekniseen sihteeristöön. Unionin rahoitusosuuksilla on keskeinen tärkeä merkitys, jotta kieltojärjestö voi jatkaa kieltojärjestön hallintoneuvoston asiaa koskevissa päätöksissä sille annettujen tehtävien toteuttamista.
- (10) Unionin rahoitusosuuden asianmukaisen täytäntöönpanon valvonta olisi annettava tehtäväksi komissiolle,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Unioni tukee kieltojärjestöä Libyan kemiallisten aseiden varastojen täydellisessä hävittämisessä edellyttäen, että kieltosopimuksessa määrätyt toimenpiteet toteutetaan.

2. Tällä neuvoston päätöksellä tuetulla hankkeella osallistutaan kustannuksiin, jotka liittyvät kieltojärjestön puhdistustoimiin Ruwaghan entisessä kemiallisten aineiden varastointipaikassa Libyassa.

Hankkeen yksityiskohtainen kuvaus on liitteessä.

2 artikla

1. Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja, jäljempänä 'korkea edustaja', vastaa tämän päätöksen täytäntöönpanosta.

2. Kieltojärjestö vastaa 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen toimien teknisestä täytäntöönpanosta. Se suorittaa tämän tehtävän korkean edustajan vastuulla. Tätä tarkoitusta varten korkea edustaja sopii tarvittavista järjestelyistä kieltojärjestön kanssa.

3 artikla

1. Rahoitusohje 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun hankkeen toteuttamiselle on 3 035 590,80 euroa.

2. Edellä 1 kohdassa vahvistetulla määrällä rahoitettavien menojen hallinnointiin sovelletaan unionin talousarvioon sovellettavia menettelyjä ja sääntöjä.

3. Komissio valvoo 1 kohdassa tarkoitettujen menojen asianmukaista hallinnointia. Tätä varten se tekee kieltojärjestön kanssa rahoitussopimuksen. Tässä rahoitussopimuksessa määrätään, että kieltojärjestön on varmistettava unionin rahoitusosuuden näkyvyys asianmukaisella tavalla sen suuruuteen nähden.

4. Komissio pyrkii tekemään 3 kohdassa tarkoitetun rahoitussopimuksen mahdollisimman pian tämän päätöksen voimaantulon jälkeen. Se ilmoittaa neuvostolle rahoitussopimuksen tekemiseen liittyvistä mahdollisista vaikeuksista ja rahoitussopimuksen tekopäivästä.

4 artikla

1. Korkea edustaja tiedottaa neuvostolle tämän päätöksen täytäntöönpanosta kieltojärjestön säännöllisesti laatimien raporttien perusteella. Nämä raportit ovat perustana neuvoston arvioinnille.

2. Komissio toimittaa neuvostolle tietoja 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun hankkeen toteuttamisen rahoitusnäkökohdista.

5 artikla

1. Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

2. Sen voimassaolo päättyy 20 kuukauden kuluttua 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun komission ja kieltojärjestön välisen rahoitussopimuksen tekemisestä, tai kuuden kuukauden kuluttua voimaantulostaan, jos rahoitussopimusta ei ole tehty kyseiseen päivään mennessä.

Tehty Brysselissä 12 päivänä joulukuuta 2017.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
S. MIKSER

LIITE

1. Taustatietoa

Helmikuussa 2014 Libya suoritti loppuun 1 luokkaan kuuluvien kemiallisten aseiden hävittämisen Al Jufran maakunnassa sijaitsevassa Ruwaghan varastossa. Hävittämisen tuloksena 24 kuljetussäiliötä täytettiin myrkyllisellä jätteellä ja kolme säiliötä täytettiin suolaliuksella. Vuonna 2016 Libyan onnistui siirtää 2 luokkaan kuuluvia kemiallisia aseita (lähtöaineita) 45:stä hajoamaisillaan olevasta säiliöstä Kansainvälisen standardisoimisjärjestön (ISO) standardien mukaisiin uusiin säiliöihin. Uudet ISO-säiliöt kuljetettiin kieltojärjestön hallintoneuvoston päätöksen (EC-M-52/DEC.2, päivätty 27.7.2016) mukaisesti Misratan satamaan, josta ne kuljetettiin Saksaan hävitettäväksi tähän tarkoitukseen varatussa laitoksessa. Siirron aikana yhdessä säiliössä tapahtui eksotermineen reaktio. Koska säiliössä olevaa, viskositeetiltaan korkeaa ainetta ei tunnustettu, Saksan viranomaiset eivät voineet ottaneet säiliötä hävitettäväksi. Alkuperäiset 45 tyhjennettyä tynnyriä ovat edelleen Ruwaghan varastossa. Säiliöt ovat enemmän tai vähemmän huonokuntoisia, ja monissa on edelleen kemiallisten aineiden jäämiä, jotka ovat joko tarttuneet säiliöiden seinämiin tai joita ei saatu pumpattua täysin pois säiliöistä. Lisäksi Ruwaghan varastossa on varastoituna arviolta 350 tonnia sinappikaasun hydrolyysin tuloksena saatua jätevettä. Monien säiliöistä uskotaan täytetyn reaktiomassalla, joka sisältää erittäin happamia ja vaarallisia kemikaaleja, joita ei ole stabiloitu. Useat säiliöistä ovat vuotavia ja syöpyneitä ja edellyttävät lisäkäsittelyä, jotta ne voidaan hävittää asianmukaisesti.

Kieltojärjestön hallintoneuvosto pyysi 83. istunnostaan (11 päivänä marraskuuta 2016) laaditussa raportissa kieltojärjestön teknistä sihteeristöä ottamaan näytteitä, kunhan Libyan turvallisuustilanne sen sallii, mutta turvallisuustilanne ei ole tähän mennessä vielä parantunut siinä määrin, että näytteenotto olisi ollut mahdollista. Näytteenottoa alueella voitaisiin mukauttaa turvallisuustilanteeseen suoran videolähetyksen avulla.

Kieltojärjestön hallintoneuvosto suhtautui 26 päivänä elokuuta 2016 päivätyn päätöksensä EC-M-53/DEC.1 operatiivisessa 2 kohdassa myönteisesti eri sopimusvaltioiden vapaaehtoisin rahoitusosuuksiin ja rahoituslupauksiin hävittämistoimien tukemiseksi ja totesi, että Euroopan unioni on ilmoittanut tekniselle sihteeristölle aikovansa myöntää rahoitusta jäljellä olevien tyhjennettyjen säiliöiden hävittämistä ja Ruwaghan ympäristön puhdistamista varten edellyttäen, että asia hyväksytään unionissa. Unionin huomio tähän ajankohtaiseen asiaan antaa Libyalle mahdollisuuden irtautua kokonaisuudessaan aiemmista kemiallisten aseiden ohjelmista ympäristönsuojelun kannalta asianmukaisella tavalla, mikä korostaa unionin alueelle antamaa panosta, jolla on sekä lyhyen että pitkän aikavälin vaikutuksia.

2. Yleiset tavoitteet

Toimen yleisenä tavoitteena on auttaa poistamaan ja hävittämään täydellisesti Libyan kemiallisten aseiden varastot.

Erityiset tavoitteet ovat seuraavat:

- suorittaa kokonaisuudessaan loppuun Al Jufran maakunnassa sijaitsevan entisen Ruwaghan kemiallisten aseiden varastointipaikan puhdistustoimet noudattaen ympäristönsuojelun vaatimuksia ja edellyttäen, että aseiden kieltosopimuksessa määrätyt todentamistoimet toteutetaan;
- lisätä kieltosopimuksen VII artiklan 4 kohdan nojalla nimetyn Libyan kansallisen viranomaisen sekä muiden Libyan kemiallisten aineiden hävittämiseen, puhdistamiseen ja loppusijoitukseen osallistuvien valmiuksia;
- kouluttaa maaperänäytteiden keräämiseen, kirjaamiseen ja kuljettamiseen Ruwaghan varastoalueella ja sen ympäristössä kieltojärjestön standardien mukaisesti osallistuvia käyttämään suoria videolähetyksiä ja kieltojärjestön sinetöityjä kameroita hallintoneuvoston 83. istunnon raportin mukaisesti.

3. Toimien kuvaus

Kieltojärjestön tekninen sihteeristö avustaa Libyan kansallista viranomaista, joka kantaa lopullisen vastuun puhdistustoimien suorittamisesta loppuun kokonaisuudessaan.

Kieltojärjestön tekninen sihteeristö laatii rahoitusosuussopimuksen Yhdistyneiden kansakuntien projektipalvelutoimiston (UNOPS) kanssa palkatakseen libyalaisen asiantuntijayrityksen toteuttamaan hankkeen ja palkkion maksamiseksi yritykselle. Kieltojärjestö valvoo työskentelyä ja hyväksyy sen yhteistyössä Libyan kansallisen viranomaisen kanssa.

Toimi 1: Kieltojärjestön teknisen sihteeristön, Libyan kansallisen viranomaisen sekä konsulttien ja asiantuntijoiden väliset koordinoitinkokoukset sekä tekniset vierailut

Suunnitellut toimet ovat seuraavat:

- Kieltojärjestön teknisen sihteeristön, Libyan edustajien ja Libyan kansallisen viranomaisen projektista vastaavan teknisen asiantuntijan väliset tekniset kokoukset. Turvallisuusrajoituksista johtuen kokoukset pidetään Tunisiassa.
- UNOPSin ja Libyan edustajien vierailut valmistusteollisuuden sekä kuljetus-, myynti- ja palvelualan yrityksiin.

Aikataulu: koko hankkeen keston ajan.

Toimi 2: Palvelujen hankinta

Suunnitellut toimet ovat seuraavat:

- Teknisen konsultin palkkaus Libyan kansallisen viranomaisen palvelukseen;
- Jätevesialtaan suunnittelua koskeva sopimus teknologiayrityksen kanssa;
- Paikallisen henkilöstön palkkaaminen puhdistustoimia varten;
- Näytteenotossa käytettäviä suoria videolähetyksiä tukeva viestintätekninen laitteisto.

Aikataulu: hankkeen kuukaudet 1–6.

Toimi 3: Libyan kansallisen viranomaisen tekninen koulutus ja näytteenottokoulutus

Suunnitellut toimet ovat seuraavat:

- Kieltojärjestön tarkastajien koulutusryhmien Libyan edustajille antama näytteiden keräämistä, sinetöintiä ja hallussapitoketjua koskeva koulutus.
- Kamerankäyttöä ja suoria videolähetyksiä koskeva Libyan edustajien kouluttaminen Tunisissa. Koulutusta ei voida antaa paikan päällä, koska Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusosasto ei tue tätä toimintaa ja koska vaarallisille alueille palkattujen henkilöiden vakuutuskustannukset ovat korkeat.
- Koulutettujen Libyan edustajien suorittama näytteenotto.

Aikataulu: hankkeen kuukaudet 1–3.

Toimi 4: Laitteiston ja materiaalien vuokraus ja hankinta, korvaus-, ylläpito- ja korjauskustannukset mukaan lukien

Jätevesialtaiden rakentamiseen tarvittavan laitteiston vuokraus ja hankinta. Laitteistoa pyritään mahdollisimman pitkälle vuokraamaan, sen sijaan että se hankitaan omistukseen; joidenkin laitteista katsotaan kuitenkin saastuvan, joten niitä ei voi palauttaa. Hankkeen päättyessä laitteiston omistusoikeus siirtyy Libyan kansalliselle viranomaiselle ja säilyy sillä sen jälkeen. Neutralointiprosessia sekä putkistoja ja letkuja varten tarvittavat kemikaalit ovat osa hankkeen tarvikkeista. Kaikkiin suurempiin rakennustöihin tarvittavat laitteet, kuten nosturit, puskuotraktorit ja haarukkatrukit, vuokrataan.

UNOPS vuokraa ja hankkii laitteet ja materiaalit libyalaisilta yrityksiltä. Joidenkin tavaroiden hankinnoista, riippuen niiden kiireellisyydestä tai kustannuksista, vastaa kuitenkin kieltojärjestö.

Aikataulu: Koko hankkeen keston ajan sitä mukaan kun laitteita ja palveluja tarvitaan.

Toimi 5: Suojainten ja ilmaisujärjestelmien sekä lääkkeiden ja lääkintätuen hankinta

Vaarallisten kemikaalien läheisyydessä on käytettävä henkilönsuojaimia. On oletettavissa, että kaikki henkilönsuojaimet saastuvat, joten ne on hävitettävä paikan päällä. Käyttämättömästä laitteistosta tulee Libyan kansallisen viranomaisen omaisuutta kieltosopimuksen mukaisesti.

Kieltojärjestö ja UNOPS sopivat keskenään laitteiston ja materiaalien hankinnasta.

Aikataulu: koko hankkeen keston ajan.

Toimi 6: Hanketoteutus

Kieltojärjestön tekninen sihteeristö vastaa ohjelmahallinnon valvonnasta, muun muassa välitavoitteiden laatimisesta, sisäisistä arvioinneista, sopimusten valvonnasta ja varainhoidosta. UNOPS ei maksa varoja libyalaisille yrityksille ennen kuin Libyan kansallinen viranomainen on vahvistanut kirjallisesti kieltojärjestön ohjelmajohtajalle, että työt on saatu sitä tyydyttävällä tavalla päätökseen. Suunnitellut toimet ovat seuraavat:

- Ulkoisten palvelujen hankinta tai erityispalvelusopimus hankkeen toteutuksessa tarvittavaa teknistä apua varten.
- Yhdistyneiden kansakuntien projektipalvelutoimiston tekemiä hankinta- ja palveluhankintasopimuksia koskevien hallintokulujen maksaminen.

Aikataulu: koko hankkeen keston ajan.

4. Alustava toimintasuunnitelma

Tämän toiminnan mukaisesti toteutettaviin toimiin kuuluu valmisteluvaihe, jonka jälkeen seuraa kolme operatiivista vaihetta.

Valmisteluvaihe:

Palkataan asiantuntijayritys antamaan Libyan kansalliselle viranomaiselle näytteenottokoulutusta sekä teknistä apua ja tukea koko hankkeen keston ajan. Laaditaan kieltojärjestön ja UNOPSin välinen rahoitusosuussopimus, jotta voidaan palkata paikallisia yrityksiä jätevesialtaan suunnittelua varten, huolehtia kiireellisen lääkintäavun antamisesta, hankkia ja vuokrata puhdistustöiden suorittamiseen tarvittavat tarvikkeet sekä suorittaa puhdistustyöt.

Vaihe 1:

Vuotavien säiliöiden ympärillä olevasta maaperästä otetaan näytteet reaaliaikaista videovalvontaa käyttäen. Tähän kuuluu suora videolähetys operaatiokeskukseen, jotta kieltojärjestön tarkastajat voivat valvoa näytteenottoa ja pakkaamista. Ennen kemikaalien kuljetusta tyhjennetyt säiliöt huuhdellaan puhdistusaineella ja vedellä, minkä jälkeen tyhjät säiliöt kuljetetaan hävitettäväksi sulatuslaitokseen. Huuhteluvesi kerätään paikan päällä oleviin säiliöihin siksi aikaa, kunnes jätevesiallas on saatu rakennettua.

Vaihe 2:

Suunnitellaan ja rakennetaan kaksi jätevesiallasta, joihin sijoitetaan vaiheen 1 aikana kerätyt aineet ja 24 säiliön aiemmin neutraloitu sisältö ja joissa vesi haihtuu luontaisesti ja vaarattomat suolat haudataan maahan. Ne säiliöt, joita käytettiin 24 saastuneen säiliön sisällön neutraloimiseen, kuljetetaan hävitettäväksi sulatuslaitokseen.

Vaihe 3:

Ruwaghan varastointipaikassa nykyisin olevat arviolta 350 tonnia sinappikaasun hydrolyysin tuloksena saatua jätevettä analysoidaan ja tarvittaessa käsitellään, minkä jälkeen se pumpataan jätevesialtasiin neutralointia, stabilointia, haihuttamista ja maahan hautaamista varten.

5. Odotettavissa olevat tulokset

Tästä toimesta odotetut tulokset ovat seuraavat:

- Libyan kemiallisten aseiden ohjelman loppuun saattaminen kokonaisuudessaan;
- Libyan Ruwaghassa sijaitsevan entisen kemiallisten aseiden varastointipaikan täydellinen puhdistaminen, mihin kuuluu 45 tyhjennetyt säiliön täydellinen hävittäminen, mukaan lukien niiden kuljetus sulatuslaitokseen sekä sinappikaasun valmistuksesta peräisin olevan jäteveden, jonka määrä on 350 tonnia, stabilointi ja hävittäminen;

- Kieltosopimuksen mukaisen Libyan kansallisen viranomaisen tekninen koulutus ja näyttteenottokoulutus;
- Kieltojärjestön johdolla suoritettu näyttteenotto vuotavien säiliöiden ympärillä olevasta maaperästä sekä näyttteiden kuljetus.

6. Arvioitu kesto

Hankkeen kestoksi arvioidaan 20 kuukautta.

7. Unionin näkyvyys

EU:n rahoituksen näkyvyys kieltojärjestön tapahtumissa tai kokouksissa: Euroopan unionin rahoitustuki pannaan merkille kieltojärjestön pääjohtajan ja hallintoneuvoston raporteissa, joissa viitataan Libyassa toteutettuihin toimiin. EU:n lippu on näkyvillä kaikissa hankeasiakirjoissa.

Laitteistoa koskevan EU:n rahoituksen näkyvyys: kieltojärjestö pyytää Libyan kansallista viranomaista merkitsemään asianmukaisesti kaikki EU:n varoilla hankitut laitteet, jotka eivät ole kulutustavaroita, muun muassa siten, että EU:n logo on näkyvillä. Kieltojärjestö pyytää myös UNOPSia soveltamaan säännöksiä, jotka koskevat Euroopan unionin antaman rahoitustuen näkyvyyttä. Jos näkyvyys voi vaarantaa kieltojärjestön erioikeudet ja vapaudet tai järjestön henkilöstön taikka lopullisten tuensaajien turvallisuuden, toteutetaan asianmukaiset vaihtoehtoiset järjestelyt.

8. Ohjauskomitea

Tämän hankkeen ohjauskomitea muodostuu Euroopan ulkosuhdehallinnon ja kieltojärjestön edustajista. Ohjauskomitea tarkastelee tämän päätöksen täytäntöönpanoa säännöllisesti, vähintään joka kuudes kuukausi, myös sähköisiä viestintävälineitä käyttäen.

9. Raportointi

Kieltojärjestö laatii joka kuudes kuukausi tilanneselvityksen, jossa tarkastellaan edistymistä hankkeiden tulosten saavuttamisessa. Kieltojärjestö toimittaa lopullisen selvityksen ja selvityksen varainkäytöstä kuuden kuukauden kuluessa täytäntöönpanokauden päättymisestä.
